

Джеръм К. Джеръм

Сюрпризът на мистър
Милбъри

– Не, с тях на тази тема по-добре хич и не говорете – каза Хенри, стоейки на балкона с преметната през ръката салфетка и попиивайки от бургундското, с което го бях почерпил. – Ако пък вземеш да им обясняваш, те няма да ти повярват. Но то е самата истина. Без дрешките нито една няма да може.

– Кой няма да повярва и на какво? – попитах аз.

Хенри имаше странния навик да разсъждава на глас по повод своите неизказани мисли и това превръщаше речта му в абсолютна главоблъсканица.

Ние току-що спорехме дали сардините изпълняват по-добре своето предназначение като мезе или като предястие. Сега недоумявах защо сардините, за разлика от другите риби, притежават особено недоверчив характер и се мъчех да си представя костюма, който би отивал на леко заоблената сардинска фигура. Хенри остави чашата и се опита да ми обясни в какво се състои работата.

– Имам предвид жените. За нищо на света не могат да отличат едно голо дете от друго. Моята сестра е бавачка и тя ще потвърди ако я попитате, че до тримесечната им възраст между тях няма никаква разлика. Може, разбира се, да се намери разлика между момче и момиче или между християнското бебе и чернокожото дяволче; но не бива да си въобразявате, че когато са голи някой ще може с увереност да каже, че ето, значи, това е Смит, а това – Джонс. Съблечете ги, увийте ги в чаршаф и ги разбъркайте. И аз съм готов да се хвана на бас на каквото искате, че за нищо на света няма да ги различите.

Що се отнася лично до мен, аз охотно се съгласих с Хенри, обаче добавих, че вероятно мисис Джонс и мисис Смит си имат някаква тайна за разпознаване на бебетата.

– Те сами ще ви го кажат – възрази Хенри. – Аз, естествено, съвсем не говоря за онези случаи, когато бебето има някаква бенка или криви едното си око. Но що се отнася до бебетата въобще, те всички си приличат едно на друго като сардинки на еднаква възраст. Знам такъв случай, когато глупава млада бавачка объркала в хотела две бебета и майките им и досега не са сигурни, че у всяка от тях е именно нейното собствено дете.

– И вие предполагате – казах аз, – че няма абсолютно никакъв начин да се отличи едното бебе от другото?

– Даже следа от ухапване на бълха, даже това нямало – отвърна Хенри. – А имали еднакви пъпки, еднакви драскотини; и се родили едва ли не в един и същи ден, и нито по ръст, нито по тегло, не се

различавали съвсем по нищо. На едното бащата бил висок блондин; на другото – дребен brunet. Жената на високия блондин била миниатюрна brunетка, а жената на дребния brunet – висока блондинка.

Цяла седмица те сменяли своите деца по десет пъти на ден, спорейки и крещейки при това до пресилване. Всяка от жените била уверена, че е майка на това бебе, което в дадения момент мълчало и когато то почнело да реве, тя вече била сигурна, че не, че това не е нейното детенце. Решили тогава да се доверят на инстинкта на бебетата. Но бебетата докато били сити не им обръщали никакво внимание, а щом огладнеели, всяко се теглело към тази майка, на която в момента било в ръцете. Разбрали се накрая, че времето само ще изясни всичко. Оттогава минаха три години, и може би, впоследствие някаква прилика с родителите ще реши този въпрос. Аз твърдя едно – каквото и да се говори, до тримесечната им възраст не можеш ги различи.

Той млъкна и, струва ми се, потъна в съзерцание на далечния Матерхорн, който се виждаше през прозореца, озарен от розовия отблясък на настъпващата вечер.

Хенри притежаваше поетическа жилка, каквато често се среща у готвачите и келнерите. Мисля си, че постоянната атмосфера на вкусните и топли ястия развива нежни чувства. Най-сентименталният човек, когото някога съм срещал, беше собственикът на закувалня на „Фарингдън роуд“. Сутрин рано той би могъл да ви се стори сух и делови, но когато застанеше с ножа и вилицата над котела с врящите кренвирши или над граховия пудинг, всеки скитник би успял да го трогне с някой съвършено неправдоподобен разказ...

– Но най-удивителната история с бебе се случи в Уоруик, в годината на юбилея на кралица Виктория – продължи подир малко Хенри, без да отделя взор от заснежениите върхове. – Никога няма да я забравя.

– А това прилична история ли е? – попитах. – И дали не бих могъл да я чуя?

След като помисли, Хенри реши, че вреда няма да има и ми разказа следния случай.

* * *

Той пристигна с омнибуса от влака, дето минава в 4,52. Носеше със себе си пътна чанта и голяма кошница, по мои предположения, пълна с бельо. Не позволи на пиколото да се допре до кошницата и сам я помъкна към стаята си. Носеше я пред себе си като я държеше за дръжките и на всяка крачка си удряше пръстите в стената. На завоя на стълбата се

подхлъзна и здравата си удари главата в перилото, но не изпусна кошницата – само изруга и продължи нататък. Видях, че нещо нервничи и е разтревожен, обаче в хотела такива зрелища не са някакво чудо. Ако човек преследва някого или него го преследват, къде ще се настани, ако не в хотел. Но ако по вида му не изглежда, че той ще яде, без да плати, не обръщаш никакво внимание.

Но този човек ме заинтригува с младостта си и със своето невинно лице. При това, аз скучаех в тая дупка след местата, където ми се бе случвало да работя преди. А когато в продължение на три месеца не правиш нищо друго, освен да обслужваш неудачни търговски пътници и нежни двойчици с пътеводители, ще се зарадваш на всичко, което предрича поне някакво развлечение.

Последвах новопристигналия в неговата стая и се осведомих дали не му е нужно нещо. С въздишка на облекчение той тръсна кошницата върху кревата, свали си шапката, изтри чело и чак тогава се обърна към мене.

– Женен ли сте? – попита.

Изглеждаше безсмислено да се задава подобен въпрос на един лакей, но доколкото го задаваше мъж, не се разтревожих.

– Как да ви кажа – викам, – не съвсем. – Тогава бях само сгоден и то не със своята бъдеща жена. – Но няма значение, ако ви е нужен съвет...

– Не е там работата – прекъсна ме той. – Само, моля ви, не се смейте. Ако бяхте женен, щяхте да ме разберете по-добре. Има ли тук при вас разумни жени?

– Жени при нас има – викам. – А виж, разумни ли са или не, зависи от коя страна се гледа. Обикновени жени. Да извикам ли камериерката?

– Да, да – зарадва се той. – Не, почакайте минутка. Първо да отворим.

Той се зае с въженцата, после ги заряза и се разсмя.

– Не – вика. – Отвържете ги вие. Отваряйте внимателно, чака ви изненада.

Не обичам особено изненадите. От опит зная, че обикновено те не са особено приятни.

– Какво има там? – попитах.

– Ще видите като развържете, то не хапе – и пак се разсмя.

Е, добре, мисля си, ще рискувам, видът ти е безобиден. А после ми мина през ума такова нещо, че се изправих и застинах с въженцето в ръка.

– Да няма – викам, – труп тука?

Изведнъж той побледня като чаршаф и се хвана за перваза на камината.

– Боже мой – вика, – не се шегувайте с такива неща, за такива неща не съм и помислял. Развързвайте по-бързо!

– Струва ми се, сър, че би било по-добре, ако вие сам я отворите – казах аз. Цялата тази история взе да не ми харесва.

– Не мога – вика, – след вашето предположение... Цял треперя. Развързвайте по-бързо и кажете всичко ли е както трябва.

Любопитството надделя. Развързах канапа, отворих капака и надникнах в кошницата. Пришелецът стоеше, извърнат гърбом.

– Благополучно ли е всичко? – пита. – Жив ли е?

– Живичък – викам.

– И диша?

– Да не би да сте глух, сър, щом не чувате как диша?

Съществото в кошницата сумтеше така, че се чуваше чак на улицата. Той се ослуша и се успокои.

– Слава богу! – каза и се тръсна в креслото пред камината. – Съвсем не помислих за това; та той цял час се е тръскал в кошницата и не би имало нищо по-просто от това да се задуши под одеялото... никога повече няма да рискувам толкова безумно!

– Вие явно го обичате?

Той ме изгледа.

– Дали го обичам? Та аз съм му баща!

И отново взе да се смее.

– О! – възкликнах. – Значи имам удоволствието да разговарям с мистър Костър Кинг?

– Костър Кинг ли? Фамилията ми е Милбъри...

– Съдейки по етикета на кошницата, бащата на това същество е Костър Кинг от Звезда, а майка – Джени Динс от Дерби Дявола.

Той ме загледа подозрително и побърза да постави между нас един стол. Бе дошъл неговия ред да помисли, че аз съм се побъркал. Но решавайки очевидно, че не съм опасен, приближи и погледна в кошницата. След което се раздаде нечовешки вопъл. Той стоеше от едната страна кошницата, аз – от другата. Разбуденото от шума куче се надигна, седна и се усмихна първо на единия от нас, после – на другия. Беше булдог, деветмесечно кученце, отличен екземпляр.

– Моето дете! – виеше нашият гост, а очите му съвсем изпълзяха на челото. – Това не е моето дете! Какво е станало? Полудявам ли?

– Нещо такова – викам. – Не се вълнувайте и кажете какво очаквахте да видите?

– Моето дете! – крещеше той. – Моето единствено дете!...

– Вие имате предвид истинско дете? – подпитвах. – Човешко дете? Някои така странно говорят за своите кучета, че не можеш да ги разбереш веднага.

– Ама, разбира се – стенеше мистър Милбъри. – Най-хубавото детенце на света, в неделя навърши тринайсет седмици. Вчера му проби първото зъбче.

Видът на кучешката муцуна го довеждаше до бяс. Той се хвърли към кошницата и аз с труд успях да спася бедното животно от душаване.

– То не е виновно – помъчих се да доказвам аз. – Убеден съм, че е не по-малко огорчено, отколкото вие. Някой си е направил шега с вас – извадил е детето и е турил кучето. Ако изобщо тук някога е имало дете.

– Какво искате да кажете?

– Ами това – викам, – че, моля да ме извините, сър, но според мене хората, които разкарват деца в кучешки кошници не са съвсем добре със здравето. Вие откъде пътувате?

– От Бенбъри – вика. – Мене в Бенбъри ме познават.

– Не се съмнявам – викам. – Вие явно сте от младите хора, дето навсякъде ги познават.

– Аз съм мистър Милбъри, бакалин от „Хай стрийт“.

– В такъв случай какво правите тука с кучето?

– Не ме изкарвайте от търпение – развика се той. – Казвам ви, че не зная. Жена ми дойде тук да се погрижи за своята болна майка и във всяко писмо пише, че се е затъжила за своя Ерик...

– Майчинското й чувство е доста развито – одобрих аз. – Това й прави чест.

– По тази причина – продължи той, – тъй като днес съм свободен, взех детето със себе си, за да й доставя удоволствие. Тъща ми не ме понася, ето защо трябваше да се настаня тук, а Мили – моята жена – да се отбие при мен. Исках да я изненадам...

– И наистина ще бъде голяма изненада – потвърдих.

– Не се шегувайте – каза той. – Сега не съм на себе си и мога да ви нанеса оскърбление!

Бе прав. Независимо от целия комизъм на положението, смехът изглеждаше неуместен.

– Ама защо – продължих да разпитвам, – сте го сложили в кучешка

кошница?

– Това не е кучешка кошница – оскърби се мистър Милбъри. – Това е кошница за пикници. Не се реших да понеса детето в ръце, защото се боях, че момчетата на улицата ще ми се смеят. А малкият ни е майстор на спането и аз помислих, че ако го наглася по-удобно и по на меко, той ще проспие целия път. Взех го със себе си във вагона и нито за минута не съм го свалял от коленете си. Тук е замесена нечиста сила. Настоявам, че това е работа на дявола!

– Не говорете глупости – казах. – Сто на сто има някакво обяснение, но то трябва да бъде намерено. Уверен ли сте, че това е същата кошница, в която сте сложили детето?

Той като че се поуспокои; стана и внимателно разгледа кошницата.

– Много прилича – заяви той. – Но не мога да се закълна, че е моята!

– Вие казахте – продължих аз, – че не я изпускали от ръцете си. Помислете!

– Не – потвърди той. – Цялото време беше на коленете ми...

– Ама това е глупост – викам. – Освен ако вие самият не сте поставили там кучето вместо детето! Хайде, спомнете си всичко спокойно. аз не съм вашата съпруга и искам да ви помогна. Може би сте метнали някой поглед встрани. Ако е така аз няма да се обидя.

Той се замисли и изведнъж лицето му светна.

– Кълна се – вика, – вие сте прав! За една секунда я оставих на перона в Бенбъри, за да си купя вестник!

– Ето – казах, – сега вие говорите като разумен човек. Но... момент, ако не се лъжа, утре е първият ден на кучешката изложба в Бирмингам?

– Струва ми се, че е така.

– Значи, сега вече сме по следата – казах. – Няма съмнение, че това куче, опаковано в кошницата, подобна на вашата, е пътувало за Бирмингам. Сега палето се оказва у вас, а вашето дете – при собственика на булдога. И е трудно да се каже кой от двамата ви сега е в по-радостно настроение. Той сигурно си мисли, че вие нарочно сте му скроили този номер.

Мистър Милбъри опря глава в таблата на кревата и почна да стене.

– Сега ще дойде Мили – мънкаше той. – И ще ми се наложи да призная, че детето е попаднало по погрешка на кучешка изложба. Няма да се реша на това, няма да се реша!

– Заминавайте за Бирмингам и се постарайте да го намерите. Ще успеете за 5,45 и ще се върнете към осем.

– Елате с мене! – помоли се той. – Вие сте добър човек, елате с мене. Не съм в състояние да пътувам сам...

Беше прав. Първият срещнат кон би го прегазил.

– Добре – казах. – Ако съдържателят няма нищо против...

– Няма да има... той не може да има! – кършейки ръце стенеше мистър Милбъри. – Кажете му, че от това зависи щастието на един човешки живот. Кажете му, че...

– Ще му кажа, че от това зависи неговата печалба от половин лира. Това най-бързо ще го убеди.

Така и стана и след двацет минути аз, мистър Милбъри и кучето в кошницата вече пътувахме във вагон първа класа за Бирмингам.

Чак тук съобразих каква трудна работа ни предстои. Да предположим, че съм прав и палето наистина е отивало на изложба в Бирмингам. Да предположим даже, че някой е видял как човек с кошница, подобна на нашата е слязъл от влака в 5,13. И какво по-нататък? Ще се наложи, ни повече, ни по-малко, да разпитваме всички фойтонджии в града. На всичкото отгоре – като след време намерим детето, дали ще има смисъл да го разопакуваме? Но аз не се хвърлих да споделям съмненията си. Нещастният баща се чувстваше вече съвсем зле. Захванах се да му вдъхвам надежди. И когато той за двацети път ме попита ще види ли още веднъж детенцето си, рязко го прекъснах:

– Престанете да се правите на глупак. Много още има да гледате своето съкровище. Децата не се губят толкова лесно. Само в театрите се случва така – на хората да им трябва някое чуждо дете. Познавах навремето какви ли не мерзавци, но на всеки от тях би могло спокойно да бъде поверено което и да е чуждо дете. Повярвайте на думата ми, при когото и да е попаднало, този човек няма да се успокои, докато не го върне на законния собственик.

Подобни речи го ободряваха доста и докато стигнахме Бирмингам, той се окопоти. Обърнахме се към началника на гарата и той разпита всички носачи, намиращи се на платформата в момента на пристигането на влака от 5,13. Всички единодушно заявиха, че не са виждали пътник с такава кошница. Началникът на гарата, човек семеен, като разбра в какво се състои работата, телеграфира в Бенбъри. Касиерът от Бенбъри помнеше само трима мъже, които са купували билети за този влак. Единият от тях бил мистър Джессай, търговец на свещи; вторият – неизвестен, пътувал за Уулвърхемптън, а третият – самият мистър Милбъри. Положението изглеждаше вече безнадеждно, когато се намеси някакво момче-вестникарче.

– Аз видях една възрастна дама – обяви то. – Тя наемаше файтон и носеше точно същата кошница.

Мистър Милбъри едва не се хвърли на врата на момчето. Тръгнахме заедно с него към файтонджиите. Възрастните дами с кучешки кошници не се губят като игли в купа сено. Тя се настанила във второразряден хотел на „Астън роуд“. Всички подробности научих от камериерката. Възрастната дама преживяла не по-малко неприятни минути, отколкото моя джентълмен. Най-напред, кошницата не се събрала в покрития файтон и се наложило да я сложат на покрива. Старата лейди се вълнувала страшно, тъй като валяло и накарала файтонджията да покрие кошницата с престилката си. Сваляйки кошницата от файтона, я изтървали на паважа, детето се събудило и обявило присъствието си с отчаян рев.

– Боже мой, мем, какво е това? – ужасила се камериерката. – Бебе?

– Да, гълъбче, това е моето бебе! – отвърнала дамата. Тя, явно, имала склонност към шегите. Но само до известно време. – Бедничкият, надявам се, че не се е ударил?

Бабата заела стаята си. Внесли кошницата и я поставили на килимчето пред камината. Дамата, с помощта на камериерката, се заела с разопаковането. В същото време, детето вече пищяло като параходна свирка.

– Скъпи мой – мило и напечно говореше старата лейди, докато се бореше с канапа, – не плачи, мамичка ей сега ще те развърже, сладкото ми. Отворете чантата ми и извадете бутилка мляко и няколко кучешки сухарчета – обърна се тя към камериерката.

– Кучешки сухарчета? – изуми се прислужницата.

– Да. Моето бебе обича кучешки сухарчета.

Камериерката се обърна, за да извади онова, което ѝ бяха поръчали, когато чу изведнъж зад себе си глух удар и, обръщайки се, видя старата лейди, простряна на пода в дълбок припадък. Детето ревеше с пълна сила, седейки в кошницата. Съвършено объркано, момичето му подаде един кучешки сухар и се захвана да свестява бабата. След минута нещастницата отвори очи и се огледа. Бебето се успокои и примлясвайки сучеше кучешкия сухар.

Старата госпожица го погледна и поривисто навря лице между гърдите на камериерката.

– Какво е това? – попита със задавен глас. – Какво е това там, в кошницата?

– Детенце, мем – отвърна камериерката.

– Сигурна ли сте, че не е куче? Погледнете още веднъж.

Момичето се почувства малко неловко и съжали, че няма никого наблизо.

– Не бих могла да сбъркам дете с куче, мем – каза. – Това е детенце – човешка рожба!

– Това е – старата лейди жално заскимтя.

– Това е вика, – изкупление. Аз беседвах с моето куче като с човек и сега всичко ми идва като наказание...

– Ама какво се е случило? – пита камериерката. Нея, разбира се, я разкъсва любопитството.

– Не знам – заяви бабата, сядайки на пода. – Преди два часа, ако това не е било сън, аз отпътувах от Фартинхоу с едногодишен булдог в кошницата; вие виждате сега какво има там!

– Бе нещо май не съм чувала булдозите по такъв вълшебен начин да се превръщат в деца – вика камериерката.

– Не зная как става това – вика бабата, – пък и не е важно. Зная само едно: тръгнах от вкъщи с булдога, а ето в какво се е превърнал той.

– Някой го е сложил там – каза камериерката. – Някой, който е искал да се отърве от бебето, е извадил кучето, а е пхнал бебето на негово място.

– Би му се наложило да прояви необикновена ловкост – вика бабата. – Кошницата не беше в ръцете ми само пет минути, докато пиех чай в Бенбъри...

– Тъкмо тогава са го направили – вика камериерката. – Ама че факири!

Старата лейди изведнъж се сети нещо и скочи от пода.

– Ами аз в какво положение се оказах! Неомъжена жена, ще тръгнат клюки... Това е ужасно!

– Хубавичко детенце! – вика камериерката.

– Искате ли да си го вземете?

Но камериерката не искаше. Бабата седна отново и почна да размишлява, но колкото повече мислеше, толкова повече се объркваше. Камериерката твърдеше после, че ако не сме били дошли ние, бабата би откачила съвсем. Тя здраво прегърна в обятията си и разцелува човека, който съобщи, че някакъв джентълмен с булдог се интересува от детето.

Ние веднага се качихме на влака в обратна посока и пристигнахме в хотела десет минути преди там да пристигне нищо неподозиращата майка.

Милбъри през целия път не изпускаше детето от ръцете си. Кошницата даде на мен и прибави още половин лира с условие, че ще си мълча

и аз честно изпълних уговорката.

Мисля, че и той едва ли е разказал на жена си какво се бе случило – освен, ако пък аз нищо не разбирам от подобни работи.

КРАЙ

© Екатерина Димитрова, превод от английски

Jerome K. Jerome
The Surprise of Mr. Milberry, 1901

Сканиране, разпознаване и редакция: Теодора, 2008

Публикация

Джеръм К. Джеръм. Джентълмени и привидения. Разкази
Съставителство и превод: Екатерина Димитрова
Selekt ABC, София, 1993
Печат: Полипринт, Враца
255 с.

Observations of Henry, 1901

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/6756>]